

Departementets bemerkninger

1 Innledning

Etter en lovendring av vassdragsreguleringsloven i 1992, jf. Ot.prp. nr. 50 (1991-92), ble det mulighet for at vilkårene i tidligere gitte tidsubegrensede konsesjoner kunne revideres 50 år etter konsesjonstidspunktet. Fra 19. juni 2022 kan alle tidligere gitte konsesjoner kreves revidert. Denne revisjonsbestemmelsen følger nå av vassdragsreguleringsloven § 8 tredje ledd.

Etter krav fra Nordreisa kommune vedtok NVE i mars 2016 å åpne sak om revisjon av konsesjonsvilkår for regulering av Kvænangenvassdraget. Følgende konsesjoner skal revideres;

- Kgl.res. av 15. mai 1964: Tillatelse for A/S Kvænangen Kraftverk til erverv og regulering av Abbujákka mv. i Troms fylke og til å ekspropriere fallrettigheter og grunn og rettigheter for øvrig.
- Kgl.res. av 6. januar 1967: Tillatelse for A/S Kvænangen Kraftverk til ytterligere regulering av Abbujákka mv.
- Kgl.res. av 11. februar 1972. Tillatelse for A/S Kvænangen Kraftverk til erverv av bruksrett og overføringer i forbindelse med utbygging av Småvatna kraftverk i Troms.

Departementet har også gitt tillatelse til en planendring 12. mars 1981.

Revisjonsadgangen vil primært gi adgang til å sette nye vilkår for å rette opp miljøskader som er oppstått som følge av reguleringen, men eldre vilkår kan også bli modernisert og vilkår som ikke lenger er aktuelle, kan bli slettet. Det er kun konsesjonsvilkårene som kan revideres. Konsesjonens rammer, herunder eventuell tillatelse til overføringer og reguleringsgrensene (HRV og LRV) av magasinene, kan ikke endres ved revisjon.

2 Innkomne revisjonskrav og NVEs innstilling

Kravet fra Nordreisa kommune var primært slipp av minstevannføring fra Stuora Mollešjávri til Mollešjohka, og om nærings-/miljøfond til kommunen. I hørings svar til revisjonsdokumentet har Foreningen Indre Kvænangen allmenning, Kvænangen kommune og Kjækan og Kvænangsbotn grendeutvalg fremmet nye krav knyttet til reguleringen av Njemenjáikojohka og Ábojohka. Kravene gjelder slipp av minstevannføring fra Šuoikkátjávri til Njárbesjohka, fra inntak til Čorrojávrrit kraftverk og til Ábojohka. Det er også fremmet krav om øvrige biotiltak og andre typer krav.

NVE anbefaler innføring av moderne standardvilkår, bl.a. hjemmel for å kunne pålegge miljøforbedrende tiltak, men tilrår ingen spesielle tiltak i revisjonsvedtaket.

3 Høringsuttalelser til NVEs innstilling

Nordreisa kommune fattet følgende vedtak i kommunestyremøte 16.1.2019 og som oversendt departementet som høringsuttalelse i saken:

"Nordreisa kommune anmoder Olje- og energidepartementet OED å omgjøre NVE sitt vedtak om ikke å anbefale et miljøfond for utvikling av Reisavassdraget, slik Nordreisa kommunestyre har foreslått og krevd i sin høringsuttalelse. Vi ber OED om å pålegge opprettelsen av et slikt fond når revisjonen / fastsettelsen av nye vilkår skal endelig vedtas.

Innledningsvis presiseres det at et slikt fond ikke er tiltenkt å være en slags inntektskilde for kommunen, eller at det er en type erstatningssak i ettertid. Kommunestyrets intensjon med dette fondet er at det er et miljørettet utviklingstiltak som vil få stor betydning for verdiskaping både i økologisk og økonomisk perspektiv. Fondets innretning, sammensetning og etablering viser det, og at det er frittstående og revideres uavhengig.

Kraft er viktig for samfunnsmessig infrastruktur og velferd, det gir inntekter og nytte. Men – det er også viktig å balansere dette inn i en mer moderne miljøvurdering enn den NVE nå har gjort. Nye konsesjonsvilkår skal stå i mange år. Nordreisa kommune vil gjøre grep for et godt, langsiktig arbeid nå og ønsker et miljøfond som verktøy for det.

Vi mener at NVE har gjort en for snever vurdering av natur- og miljøinteressene i sin saksbehandling. Vassdragets, og områdets helhet, er tillagt for liten betydning i deres saksbehandling. Reisavassdraget har sitt utspring i grenseområdene til Finnmark og helt mot riksgrensen til Finland. Vi mener at hele nedbørsfeltet skal inngå sterkere i totalvurderingen når områdets verdi og miljøstatus skal vurderes.

I et moderne miljøsyn forventes det at en nasjonalpark har en naturtilstand som er lik det opprinnelige (inngrepsfritt), og framstår som et naturområde av høy nasjonal og internasjonal kvalitet. Det betyr inngrepsfritt, som også var hjemlet i naturvernloven, og nå naturmangfoldsloven. I et slikt perspektiv, med dagens miljøoppfatninger, er det ikke tvil om at et inngrep av den typen som er gjort i Mollisjavri må søkes «avbøtet og tilbakeført» så langt som mulig.

Saksbehandlingen slår fast at tilbakeføring ikke er mulig, nye inngrep svarer ikke til nytteverdien. Da er opprettelsen av et miljøfond et konkret og riktig virkemiddel for å iverksette og lete fram muligheter for en bedret miljøtilstand i framtida.

Reisa nasjonalparkstyre har i vedtak 6.2.2019 uttalt at de støtter Nordreisa kommune sitt krav om å opprette et miljøfond på kr 10 millioner. Fondet skal brukes både til å bedre miljøtilstanden i Reisavassdraget, men også til verdiskaping omkring natur, miljø, fisk og landskap som ble berørt ved utbyggingen."

4 Fakta om vassdragene

De berørte vassdragene er Ábojohka og Njemenjáikojohka som renner ut i sjøen i Sørfjorden i Kvænangen, og Mollešjohka som er en del av Reisavassdraget og som renner ut i Reisafjorden. Store deler av nedbørsfeltene ligger mellom 500 og 1000 moh. Landskapet er preget av slake fjellformer i høyereliggende områder og ganske bratte hellinger ned mot henholdsvis Kvænangsbotn og Reisadalen (Ráisávži). I dalene er det løvskog og furuskog. Det finnes flere typer viktige naturtyper langs nedre del av Njemenjáikojohka. Her finnes også noe jordbruksland, mens det er lite bebyggelse langs Ábojohka og ingen langs Mollešjohka.

Reisavassdraget og Reisafjorden er vernet som henholdsvis nasjonalt laksevasdrag og nasjonal laksefjord. I Verneplan III for vassdrag er også Reisavassdraget sammen med Navitelva (Návetjohka) og Kvænangselva (Bađajohka), vernet mot ytterligere utbygging. Nordøst og vest for utbyggingsområdet ligger landskapsvernområdene Kvænangsbotn og Navitdalen (Návetvuopmi). I sør ligger Reisa nasjonalpark hvor øvre del av Reisavassdraget er inkludert.

Kvænangselva (Bađajohka) har en anadrom strekning på om lag 15 km. Njemenjáikojohka har anadrom strekning på 3,5 - 4 km. Ábojohka har anadrom strekning på om lag 1,5 km, men det er noe usikkerhet når det gjelder denne elvas betydning for anadrome fiskeslag. I Kvænangen kommune finnes flere andre vassdrag med anadrome fiskearter. Reisaelva (Ráiseatnu) er en storlaks-elv, og er det nest største anadrome vassdraget i Troms med 85 km anadrom strekning i hovedelva og 52 km i sideelvene. Mollešjohka har anadrom strekning på 800 m fra samløpet med Reisaelva (Ráiseatnu) og opp til Mollisfossen (Mollešgorži).

Navn på magasiner, elver og kraftverk

I de gitte konsesjonene er det en del variasjon i skrivemåten til enkelte navn. NVE har i innstillingen brukt skrivemåten som fremkommer på offisielle kart fra Statens Kartverk, men ikke den samiske skrivemåten. Departementet har i brev av 31.10.2018 forespurt Sametinget om bruk av samiske stedsnavn. Sametinget viser til stadsnamnlova § 9 om bruken av stedsnavn, herunder også de samiske. Når skrivemåten av et stedsnavn er fastsatt etter denne loven og ført inn i stedsnavnregisteret, skal denne brukes av statlige organ. Sametinget har i brev av 6.11.2018 oppgitt de aktuelle stedsnavn i saken med samisk skrivemåte.

Departementet har brukt denne skrivemåten i revisjonsvedtaket. Sametinget foreslår også at det brukes samiske navn på de kraftverkene som ligger i tradisjonelle samiske områder.

5 Generelle avveininger ved revisjon

Vannkraften representerer en betydelig miljøpåvirkning i norske vassdrag. Ved eldre utbygginger ble natur og miljø ikke vektlagt på samme måte som i dag. Naturmangfold, fisk, friluftsliv og landskap er viktige hensyn som skal vektlegges ved revisjon. Det vil i årene fremover være nødvendig å intensivere arbeidet med å revidere miljøvilkår for eksisterende utbygginger for å sikre en helhetlig forvaltning av vannkraftressursene. I en revisjonssak skal det foretas en avveining mellom fordeler og ulemper ved nye eller endrede vilkår. Et viktig hensyn i avveiningen av nye eller endrede vilkår er i hvilken grad disse vilkårene gir muligheter for vesentlige miljøforbedringer. Vurderingen ved revisjon er ikke den samme som ved en ny vannkraftkonsesjon. For nye inngrep skal det gjøres en sammenligning av et omsøkt inngrep sett opp mot eksisterende tilstand før inngrepet er foretatt. Det relevante sammenligningsgrunnlaget ved en revisjon blir imidlertid et allerede utbygd kraftanlegg sett opp mot anlegget med foreslåtte avbøtende tiltak.

Om slike tiltak er aktuelle i den enkelte revisjonssak vil bero på en vurdering av berørte områders verdi og potensiale, de avbøtende tiltakenes virkning på berørt verdi og tiltakenes produksjonstap og kostnad. Aktuelle tema for verdivurdering av et berørt område i revisjonssammenheng vil i første rekke være friluftsliv og landskapsopplevelse, fisk og fiske og naturmangfold (utvalgte naturtyper og prioriterte arter). På den annen side vil et viktig hensyn være i hvilken grad de nye eller endrede vilkår vil medføre redusert krafttilgang for samfunnet sett opp mot hensynet til forsyningssikkerhet og behovet for fornybar energi, i tillegg til kostnaden ved tiltaket for konsesjonæren. En svekket kraftbalanse kan skape behov for annen alternativ produksjon. I Meld. St. 25 (2015-2016) "Kraft til endring – Energipolitikken mot 2030" gis det en bred gjennomgang av utviklingstrekk, status og perspektiver for den innenlandske energiforsyningen. Den legger frem energipolitikken mot 2030, hvor energiforsyning, klimautfordringer og næringsutvikling ses i sammenheng.

Vannkraftverk med magasiner og reguleringsevne er viktig for forsynings sikkerheten i Norge da de gir det norske kraftsystemet stor fleksibilitet. Denne fleksibiliteten har høy samfunnsøkonomisk verdi. Stor variasjon i nedbør og i tilsig gjør magasinkapasiteten verdifull, siden forbruket varierer ulikt med tilsiget. Den regulerbare vannkraften kan tilpasses markedets og energisystemets løpende behov over år, sesonger, timer og sekunder, i tillegg til at store vannkraftanlegg har en gunstig effekt på stabiliteten i kraftsystemet.

Ved å innføre standardvilkår vil revisjonssakene i stor grad kunne reduseres til vurderinger knyttet til endringer i manøvreringsreglementet, herunder minstevannføring og magasinrestriksjoner, i de vassdragene der det er aktuelt. Det er stor variasjon mellom ulike vassdrag og magasiner. Skader og ulemper for miljø og samfunn som er store i et vassdrag behøver ikke være det i andre med samme type inngrep. Siden det er stor variasjon mellom ulike vassdrag og magasiner vil også virkninger og nytte av ulike tiltak variere.

Forarbeidene til revisjonsbestemmelsen som ble vedtatt ved lovendringen i 1992, jf. Ot.prp. nr. 50 (1991-92), legger fortsatt gjeldende føringer for hva det er relevant å ta hensyn til ved en revisjon. Hvilke nye og endrede vilkår som er relevante i den enkelte revisjonssaken vil være avhengig av en rekke forhold som ny lovgivning, endringer i samfunnsoppfatningen, interessekonflikter, nye skader eller ulemper, økologiske, hydrologiske eller økonomiske forhold. Av forarbeidene fremgår det at pålegg ikke skal medføre vesentlig produksjonstap for konsesjonæren og at hensynet til opprettholdelse av kraftproduksjon og reguleringsevne skal veie tungt. Departementet viser til OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjon for vassdragsreguleringer (mai 2012) om at pålegg om minstevannføring og magasinrestriksjoner kun skal fastsettes "hvor spesielle hensyn tilsier det". Det må tas i betraktning at alle skjerpelser i utgangspunktet medfører dyrere kraftproduksjon og en økonomisk belastning for konsesjonæren. For eldre reguleringer der anlegget for lengst er nedskrevet, vil det likevel kunne være grunn til å gå lenger ved revisjonen enn ved nyere konsesjoner.

Behovet og verdien av reguleringsevne og fleksibilitet forventes å øke i årene som kommer, i takt med omstillingen i energisystemet i Norge og i landene rundt oss. Kraftsystemet vil bli mer utsatt for større, raskere og mer uforutsigbare svingninger i produksjon, forbruk og i kraftflyt mellom Norge og utlandet. En økende andel uregulerbar fornybar kraft i det nordiske markedet og nedleggelse av termiske kraftverk gjør at evnen til hurtig regulering av den eksisterende produksjonen blir enda viktigere. I dag er det få andre kilder til slik fleksibilitet enn den regulerbare vannkraften.

Et integrert kraftmarked og flere utenlandsforbindelser har synliggjort verdien som ligger i vannkraften og dens regulerbarhet. Dette har ført til at mange kraftanlegg driftes annerledes enn da konsesjonen ble gitt, for eksempel med mer variabel vannføring. I tillegg er det i dag større fokus på klimaendringer og behovet for fornybar energi. Revisjon av konsesjonsvilkår vil derfor måtte vurderes i lys av et endret miljø-, klima- og energiregime. Miljøforbedringer

som kan oppnås gjennom strengere vilkår og mindre fleksibilitet i vannkraftkonsesjonene må veies opp mot tapt kraftproduksjon, reguleringsevne og evne til flomhåndtering.

6 Kunnskapsgrunnlaget for revisjon av Kvænavassdraget

På grunnlag av krav fra Nordreisa kommune utarbeidet KKAS et revisjonsdokument som ble sendt på høring i januar 2017. Når det gjelder Njemenjáikojohka / Njárbesjohka og Ábojohka mener Fylkesmannen at det er en mangel ved revisjonsdokumentet at det ikke er utarbeidet egne fagrapporter som vurderer virkningen av reguleringen. Ifølge vedtatt vannforvaltningsplan er miljømålet satt til godt økologisk potensial (GØP). Miljømålene krever imidlertid ikke slipp av minstevannføring eller magasinrestriksjoner, men kun tiltak som ikke vil påvirke kraftproduksjonen. Fylkesmannen krever at reviderte vilkår gir hjemmel til å pålegge ulike fisketiltak som bl.a. uttynningsfiske, noe dagens vilkår ikke synes å gi hjemmel for. Vilkårene må også gi hjemmel for å pålegge naturfaglige undersøkelser.

Kvænavangen kommune og FNF Troms mener også kunnskapsgrunnlaget i revisjonsdokumentet er mangelfullt med tanke på hvilke miljømessige tiltak som bør fastlegges. Nordreisa kommune mener kunnskapsgrunnlaget er for dårlig når det gjelder betydningen for minstevannføring for anadrom fisk i Reisaelva og i Mollešjohka nedstrøms Mollisfossen (Mollešgorži).

NVE fremmet innstilling i juni 2018. NVE mener at en vilkårsrevisjon med å innføre moderne standardvilkår kan gjennomføres selv om det trengs mer kunnskap for å vurdere mulige, konkrete biotopforbedrende tiltak. NVE finner at revisjonsdokumentet samlet sett oppfyller de krav til informasjon som kan stilles sett hen til sakens omfang og kompleksitet og at kravene i medhold av OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår er oppfylt.

I likhet med NVE bemerker departementet at en revisjon av vilkår for eksisterende reguleringer ikke medfører noen nye inngrep som kan påvirke natur og miljø, men gir mulighet for å sette nye eller reviderte vilkår som kan benyttes for å rette opp eventuelle miljøskader som følge av utbyggingene. En revisjonssak skal ikke være noen ny konsesjonsbehandling av tiltaket og kravet til nytt kunnskapsgrunnlag og utredningsbehov er derfor begrenset. Departementet bemerker at det ved revisjon bl.a. fastsettes vilkår med hjemmel for NVE og andre fagmyndigheter til i ettertid å pålegge konsesjonæren både miljøforbedrende tiltak og å utføre og/eller bekoste visse undersøkelser av områder som berøres av reguleringen. Departementet finner derfor at kunnskapsgrunnlaget her oppfyller de krav som stilles i slike saker.

Departementet hadde befaring av området i september 2018 sammen med konsesjonær, kommunene og andre berørte interessenter.

6 Departementets vurdering av innkomne krav

6.1 Krav om vannslipp

Formålene med minstevannføringer er mange, alt fra å opprettholde en mindre vannføring for å sikre et visst livsmiljø for akvatiske planter og dyr, til mer kompliserte vannføringsregimer for å sikre bestemte arter. Minstevannføringer kan også ha som hensikt å forbedre landskaps- og vassdragsselementer, som for eksempel fosser eller å bedre resipientforholdene. I enkelte

regulerte vassdrag er det relativt store og uregulerte restfelt som sørger for vann slik at behovet for vilkår om minstevannføring er begrenset. Noen elver vil ha behov for minstevannføring gjennom hele året for å avbøte skader og ulemper, mens andre vil kunne klare seg med sommervannføring i tillegg til biotopjusterende tiltak. Minstevannføringer kombineres ofte med habitatjusterende tiltak som terskler, der selv begrensede vannmengder kan gi store miljøforbedringer. I andre tilfeller vil det måtte slippes mye vann for å oppnå en ønsket miljøeffekt. Produksjonstap som følge av skjærpede vilkår om minstevannføring vil kunne få betydning for landets kraftbalanse. Dette tapet må veies opp mot den miljømessige vinningen.

Av forarbeidene til revisjonsbestemmelsen, jf. Ot.prp. nr. 50 (1991-92) fremgår det at pålegg ikke skal medføre vesentlig produksjonstap for konsesjonæren og at hensynet til opprettholdelse av kraftproduksjon og reguleringsevne skal veie tungt. Departementet viser til OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjon for vassdragsreguleringer (mai 2012) om at pålegg om minstevannføring og magasinrestriksjoner kun skal fastsettes "hvor spesielle hensyn tilsier det". Om slike tiltak er aktuelle i den enkelte revisjonssak vil derfor bero på en vurdering av berørte områders verdi og potensiale, de avbøtende tiltakenes virkning på berørt verdi og tiltakenes produksjonstap og kostnad.

6.1.1 Slipp av minstevannføring fra Stuora Mollešjávri

Det kreves slipp av minstevannføring fra Stuora Mollešjávri til Mollešjohka av hensyn til anadrom fisk, landskapseffekten av Mollisfossen (Mollešgorži) og av hensyn til friluftsliv. Slipp av minstevannføring kreves også pga. mulig økt bunnisdannelse i grunnere deler av Reisaelva (Ráiseatnu) som gjør at rogn og yngel blir ødelagt.

KKAS mener virkningen av minstevannføring til Mollešjohka blir svært små sett i henhold til krafttapet. Stuora Mollešjávri er dessuten et senkningsmagasin, og slippet vil være både teknisk krevende og kostbart, og i seg selv medføre store inngrep i området.

Ifølge fagrapporten vedlagt revisjonsdokumentet kan det ikke utelukkes at redusert vannføring i enkelte perioder kan føre til mindre vanndekte arealer og noe lavere ungfiskproduksjon. Det synes likevel å være liten grunn til å anta at vannføringen er en begrensende faktor for fiskeproduksjonen i Reisaelva. Jo lenger ned i vassdraget man kommer, jo mindre blir påvirkningen av overføringen pga. tilsiget fra sideelver. Undersøkelser viser at tettheten av lakseunger etter år 2000 har vært mye større enn tidligere og at tettheten av lakseunger er betydelig større i Mollešjohka nedstrøms fossen, enn i Reisaelva. NVE finner det også lite sannsynlig at overføringen kan ha medført vesentlig økning i dannelse av bunnis i Reisaelva. Bunnis dannes primært i kalde perioder og da kommer det uansett lite vann fra høytliggende områder slik som ved Stuora Mollešjávri.

Når det gjelder landskapseffekten av fossen på sommeren har overføringen medført merkbare endringer. Størrelsen på minstevannføring fra Stuora Mollešjávri må imidlertid være betydelig for at dette skal bli merkbart i fossen. Økt landskapseffekt ved økt vannføring kan etter NVEs mening ikke veies opp mot tapet av regulierbar kraftproduksjon og de kostnader og nødvendige landskapsinngrep som må til for å få på plass en hensiktsmessig minstevannføringsanordning. Departementet slutter seg til NVEs vurdering.

Det er ikke registrert særskilte naturtyper eller annet av spesiell naturverdi langs Mollešjohka. Friluftslivet anses som beskjedent og det er ingen merkede turiststier langs elva. Reisa nasjonalpark omfatter Reisaelva, Mollisfossen og nedre del av Mollešjohka. Nasjonalparken ble imidlertid etablert på tross av og lenge etter, overføringen fra Stuora Mollešjávri til Ábojohka fant sted. Departementet finner derfor ikke å pålegge minstevannføring av den grunn at vassdragene ligger innenfor nasjonalparken.

Departementet er enig med NVE i at fordelene som oppnås ved slipp av minstevannføring fra Stuora Mollešjávri til Mollešjohka, ikke vil tilsvare de ulemper et slikt tiltak vil medføre.

6.1.2 Slipp av minstevannføring fra Šuoikkátjávri til Njárbesjohka

Det er ikke satt miljømål i vannforvaltningsplanen som forutsetter slipp av minstevannføring fra Šuoikkátjávri. Fylkesmannen mener imidlertid at kunnskapsgrunnlaget om økologisk og fiskebiologisk tilstand er mangelfullt.

I følge Kvæningen kommune er det ørret i Njárbesjohka nedstrøms Šuoikkátjávri, men det er uklart om denne rekrutteres i elva eller om den faktisk vandrer ned fra vatnet.

Njarbesdalen og områdene lenger øst er ifølge reindriftskart@landbruksdirektoratet.no vårbeite og kalvingsland for rein. Áborášša reinbeitedistrikt har opplyst at Njarbesdalen fra dammen og videre nedover, er svært viktig beiteland. Minstevannføringslipp kan være positivt for vegetasjonen langs vassdraget, men reindrifta er skeptisk til vannslipp når det gjelder muligheten for reinkalvenes kryssing av elva.

Området ved elva brukes i noe friluftslivsammenheng, men da hovedsakelig på sommeren.

KKAS bemerker at slipp av 5-persentilen ikke vil gi direkte krafttap, men i praksis vil dette overføre produksjon av 2,5-3 GWh fra vinter- til sommerkraft. Statnett har fremhevet at reguleringsmulighetene i Kvæningen kraftverk bør opprettholdes da kraftverket anses som viktig for driftssikkerheten av nettet.

KKAS' praksis i dag er å stenge luka når magasinet er tomt, dvs. om lag 1,5 måned før vårmeltingen starter. Kjøring av luken skjer manuelt og stengingen foretas ved hjelp av et lokalt aggregat. KKAS mener de kan stenge luken stegvis over flere dager dersom dette er nødvendig for å unngå stranding av fisk. Luken kan også stå åpen frem til snøsmeltingen starter, slik at alt tilsig til magasinet slippes til elva. Dette kan ha positiv virkning for fisk på ettervinteren da vannføringen er på det laveste.

Departementet er enig med NVE at det her ikke er fordeler for verken natur eller allmenne interesser som kan oppveie ulempene med redusert regulerbar kraftproduksjon. Pålegg om minstevannføring fra Šuoikkátjávri tilrås derfor ikke. At luken blir stående åpen frem til snøsmeltingen starter, anses imidlertid som et godt tiltak. Departementet legger derfor til grunn at en slik praksis vil bli fulgt fremover.

6.1.3 Slipp av minstevannføring fra inntaket i Njemenjáikojohka/ Njárbesjohka

Kommunen begrunner kravet om slipp av minstevannføring fra inntaket til Čorrojávrrit kraftverk av hensyn til anadrom fisk i nedre del av Njemenjáikojohka. Det har tidligere vært flomskader på bygningsmasser i området, men situasjonen er nå tilpasset etter at elva ble regulert.

Fylkesmannen påpeker at det ikke er satt miljømål i vannforvaltningsplanene som forutsetter minstevannføringsslipp, men mener at kunnskapsgrunnlaget også her er mangelfullt.

KKAS opplyser at slipp av 5-persentilen vil medføre et krafttap på 6,5 GWh, og at omtrent halvparten av dette tapet vil være vinterkraft.

Det går ingen vei til inntaksdammen, som er en eldre fyllingsdam uten tappemulighet. Det trengs en stor gravemaskin for å lage en vannslippsanordning her og denne må kjøres nedover Njarbesdalen fra dam Šuoikkátjávri. Ettersom dette er i et viktig kalvingsland, har Áborášša reinbeitedistrikt uttrykt skepsis til både spor og annen nødvendig tilrettelegging som må til for å gjøre et slikt tiltak mulig.

NVE mener at Njemenjáikojohka sporadisk kan ha oppgang av anadrom fisk i dag og at minstevannføring vil kunne bedre forholdene noe. NVE mener imidlertid at vassdraget ikke kan bli noe viktig vassdrag for anadrom fisk, og at andre tilgrensende vassdrag uansett må anses for å være mye viktigere. Ut fra en samlet vurdering anbefaler NVE derfor ikke slipp av minstevannføring fra inntaket til Čorrojávrit. Departementet slutter seg til NVEs vurdering.

6.1.4 Slipp av minstevannføring til Ábojohka

Kvænangen kommune mener det bør vurderes slipp av minstevannføring fra inntaket i Buollánjohka av hensyn til anadrom fisk og landskapsvirkninger av fossen i Buollanfossen (Buollángorži). Kommunen mener at konsesjonen til overføring av Buollánjohka mv. til Lássajávri fra 1999 av den grunn må kunne revideres samtidig med resten av reguleringskonsesjonene i vassdraget.

Departementet er enig med NVE i at man formelt kan vurdere slipp av minstevannføring til Ábojohka med grunnlag i konsesjonen fra 1964. Konsesjonen fra 1999 kan imidlertid ikke tas opp til revisjon nå. Anadrom strekning i Ábojohka er kort, om lag 1,5 km, og her har det i liten grad vært anadrom fisk siden 1960-tallets utbygging. Det er ikke registrert verken viktige naturtyper eller viktige områder for friluftsliv langs Ábojohka. NVE anbefaler ikke slipp av minstevannføring i Ábojohka. Etter departementets mening gjør det seg ikke gjeldende "spesielle hensyn" her som fordrer krav om minstevannføring. Departementet er derfor enig med NVE.

6.2 Krav om biotopjusterende tiltak, terskler og elveforbygninger

Kvænangen kommune og Kjækan og Kvænangsbotn grendeutvalg har fremmet krav om terskler og biotopjusterende tiltak i Ábojohka og Njemenjáikojohka for å oppnå oppgang av anadrom fisk. For å unngå mulig skade på bebyggelse i flomsituasjoner, kreves det også at elveforbygninger langs nedre del av Njemenjáikojohka forsterkes.

NVE anbefaler ikke at det pålegges spesielle tiltak på forbygninger, men viser til innføringen av standardvilkåret om NVEs hjemmel til å pålegge terskler, biotopjusterende tiltak og erosjonssikring. NVE viser også til at NVEs Miljøtilsyn har en sak til behandling som omhandler rydding av elveløpene i nedre del av disse elvene, og at dette vil kunne redusere eventuelle problemer med fortsatt skade på bebyggelsen under flom. I Kvænangen kommunes merknader til NVEs innstilling, jf. brev av 2.7.2018, vises det til at enkelte opplysninger i innstillingen er mangelfulle eller feil formulert, bl.a. når det gjelder pågående arbeid med biotopfremmende tiltak i Njemenjáikojohka. Kommunen viser til at alle tidligere

forbygninger, kanaliseringer og terskler har vært utført av andre hensyn og at disse prosjektene uansett er avsluttet.

NVE har ovenfor departementet presisert at én av sakene som nevnes i innstillingen handler om opprensning av flomløp og elveleier og ikke primært om biotopfremmende tiltak. NVE bemerker at ved vurderingen av tiltak for ett formål, må det ofte tas hensyn til andre formål. Det er viktig for elven at kantvegetasjon beholdes både som erosjonssikring, skjul for fisk og som leveområde for andre arter. Hvor flomsonen slutter og kantvegetasjonen begynner, må imidlertid vurderes spesifikt oppover elven. Det er flomløpet, og ikke kantvegetasjonen, som skal ryddes. Flomforbygninger langs nedre del av Njemenjáikojohka og andre faktorer som terskler, gjengroing av elveløp eller flomløp, vil også påvirke elva som fiskebiotop. Kommunen kan imidlertid fremme krav om biotopfremmende tiltak direkte ovenfor NVEs miljøtilsyn. Dersom slike tiltak ikke inngår i aktive saker hos NVE i dag, kan det enten opprettes ny sak eller kravene kan behandles under tidligere saker. Konesjonæren bes for øvrig å holde NVE oppdatert om forbygningstiltak som utføres eller er tenkt utført på frivillig basis. Departementet har ingen ytterligere bemerkninger til disse kravene fra kommunen og grendeutvalget.

6.3 Opprydding i anleggsområder og tipper

Kvænangen kommune og grendeutvalget har påpekt at avfall m.v fra tidligere anleggsarbeid er kommet frem i enkelte av tippmassene. Departementet viser til at nødvendig opprydding av anleggsområdene kan pålegges i medhold av gjeldende konsesjonsvilkår. Det fastsettes nå oppdatert vilkår om at konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene, jf. vilkårene post 7 sjette ledd.

6.4 Vilkår om kulturminnevern i vassdrag

Kulturminneloven, jf. standardvilkåret for automatisk fredede kulturminner som nå innføres, pålegger konsesjonæren å sende melding til kulturminneforvaltningen med det samme og stanse driften i den utstrekning tiltaket kan berøre et kulturminne som hittil ikke har vært kjent, dersom det viser seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme kulturminnet. Dette vil ivareta hensynet til alle automatisk fredede kulturminner som definert i kulturminneloven § 3. Ved å innføre dagens standardvilkår pålegges i realiteten ikke konsesjonæren noen særskilt undersøkelsesplikt for automatisk fredede kulturminner, da undersøkelsesplikten gjelder "i god tid før anleggsstart".

Det er fastsatt vilkår om "fornminner" i de opprinnelige konsesjonene. Sametinget bemerker at KKAS ikke har lagt frem dokumentasjon på at det er utført noen form for kulturminneundersøkelser i forbindelse med den opprinnelige utbyggingen. I den grad undersøkelsesplikten fastsatt i eldre "fornminnevilkår" i konsesjonene er oppfylt eller ikke fra konsesjonærens side, er i utgangspunktet forhold som må avklares mellom konsesjonæren og ansvarlig kulturmyndighet.

Det er fastsatt retningslinjer om sektoravgift til kulturminnevern i regulerte vassdrag, jf. daværende Miljøverndepartementets retningslinjer av 8. juni 2010, revidert 1.april 2011. Ordningens formål er å fremskaffe ny kunnskap om arkeologiske kulturminner i regulerte vassdrag med reviderte eller fornyede konsesjoner. Sektoravgiften skal finansiere utgiftene til å gjennomføre tiltak for å ivareta arkeologisk kildemateriale fra automatisk fredede kulturminner slik de er definert i kulturminneloven § 4. Ordningen omfatter vassdrag som er

revidert eller gitt fornyede tillatelser der opprinnelig konsesjon ble gitt før 1960. NVE mener det ikke skal pålegges betaling av sektoravgift til kulturminner. NVE viser til at alle konsesjonene er gitt etter 1960 og at de har konsesjonsvilkår om undersøkelse av kulturminner ("fornminner"). Konsesjonene faller derfor utenfor ordningen med sektoravgift. Sametinget påpeker at samiske kulturminner ikke kom spesifikt inn i kulturminnelovverket før kulturminneloven av 1978. Sametinget mener derfor at sektoravgift bør pålegges selv om konsesjonene er gitt etter 1960.

Departementet er enig med Sametinget i at samiske kulturminner synes å falle utenfor både lovens særlige vern for automatisk fredete kulturminner og særordningen med sektoravgift for kulturminner i regulerte vassdrag i tidsperioden mellom 1960 og 1978. Selv om konsesjonene har vilkår om undersøkelse av kulturminner ("fornminner") – og uavhengig av om undersøkelsesplikten er oppfylt eller ikke, omfattet ikke dette automatisk fredete samiske kulturminner ettersom de den gang ikke var definert inn/inkludert i kulturminneloven. Vilkåret om betaling av sektoravgift følger ikke direkte av lov eller forskrift, men ble hjemlet i den såkalte "sekkebestemmelsen" om "ytterligere bestemmelser" i vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 17. Det er derfor ikke noe lovmessig krav om slik særordning for alle typer kulturminner, herunder samiske. Departementet bemerker også at ordinær sektoravgift ikke er øremerket de spesielle vassdragene konsesjonene gjelder, men kan benyttes i ethvert vassdrag hvor konsesjonene er revidert eller er åpnet for revisjon. Avgiften ville også omfatte alle typer automatisk fredete kulturminner, og ikke kun samiske. Det tilrås ingen sektoravgift i denne revisjonssaken.

Departementet tilrår likevel at det ved revisjon av reguleringskonsesjonene for Kvænavassdraget fastsettes et særvilkår som skal sikre et minimum av kartlegging og undersøkelser for samiske kulturminner som ikke var inkludert i vilkårene om fornminner da konsesjonene ble gitt. Et slikt vilkår kan fastsettes i medhold av vregl. § 20 annet ledd (tidligere § 12 nr. 17) og bør fastsettes som et engangsbeløp. Magasinene er regulert til dels kraftig med reguleringssoner opp mot 24 meter. Til sammen utgjør strandlinjene i de fire magasinene om lag 60 km². Det vurderes å være et høyt potensial for samiske kulturminner i vassdraget. Det bemerkes imidlertid at det ikke kan påregnes registreringer og undersøkelser i like stort omfang som om det skulle vært gitt en ny konsesjon.

Departementet tilrår en avgift **begrenset oppad til kroner 1,2 millioner kroner** til registreringer og undersøkelser av samiske kulturminner i reguleringssonene i de fire vannene som revisjonen omfatter. Basert på erfaring fra tidligere og tilsvarende registreringsprosjekt, vil et beløp i denne størrelsesorden kunne gi resultater på tilfredsstillende faglig nivå. I tråd med Riksantikvarens anbefaling bør det være fokus på registrering, eventuelt med utgravning av prioriterte kulturminner. Prosjektet bør være et samarbeid mellom Sametinget og Tromsø museum, der Sametinget i denne saken får et hovedansvar. Departementet tilrår at Sametinget utarbeider en plan for hvor og på hvilken måte midlene kan gi best nytte og setter opp et budsjett for arbeidet. Planen og budsjettet for bruk av midlene skal godkjennes av Riksantikvaren. Konsesjonæren skal forelegges planen og budsjettet for merknader. Riksantikvaren krever inn beløpet fra konsesjonæren etter at planen og budsjettet er godkjent.

6.5 Krav om miljøfond

Nordreisa kommune krever "*et miljøfond for utvikling av Reisavassdraget*". Kommunen mener at NVE ikke har gjort god nok vurdering av natur- og miljøinteressene i

Reisavassdraget. Kommunen vil ta grep for et godt og langsiktig arbeid med konsesjonsvilkårene og ønsker et verktøy i form av et miljøfond til dette arbeidet. I en revisjon omfattes normalt ikke økonomiske vilkår som ikke kan knyttes *direkte* til miljøvilkårene. Kommunen mener at opprettelsen av et miljøfond er "et konkret og riktig virkemiddel for å iverksette og lete fram muligheter for en bedret miljøtilstand i framtida ". Departementet kan imidlertid ikke se at et miljøfond til kommunen vil være noe konkret tiltak for å avbøte reguleringsens skadelige virkninger på miljøet. Departementet viser til at konsesjonsvilkårene nå blir modernisert, og dette innebærer innføring av flere vilkår som i ettertid gjør det mulig å iverksette faktisk miljøforbedrende tiltak i vassdraget og langs vannstrengen. Det må etter departementets syn foreligge helt spesielle hensyn før det er aktuelt å pålegg et miljøfond i revisjonssaker, og departementet kan ikke se at det er grunnlag for slikt pålegg i denne saken.

I forbindelse med lovrevisjonen av vassdragsreguleringsloven, jf. Prop. 117 L (2016-2017) vurderte departementet om det burde etableres en hjemmel til å etablere fond til "fisk, vilt og friluftsliv" i kommunene. Tidligere er slike fond gitt som del av naturforvaltningsvilkåret med hjemmel i den såkalte "sekkebestemmelsen" i daværende vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 17. Selv om slike fond også vil kunne berøre næringsinteresser, har de ikke vært gitt som næringsfond underlagt særlige bestemmelser om administrasjon mv. Lovteknisk var det likevel et økonomisk vilkår som hørte sammen med vilkår om næringsfond. Ved lovrevisjonen ble det fastsatt en egen bestemmelse om at det kan settes vilkår om at konsesjonæren yter tilskudd til et fond, enten ved betaling av engangsbeløp eller årlige utbetalinger, som skal fremme ulike formål, bl.a. "fisk, vilt og friluftsliv mv. i kommunen eller kommunene", jf. vassdragsreguleringsloven. § 17 første ledd litra b. Det er ikke tvil om at de relativt omfattende reguleringsene som er gjort i både Reisa- og Kvænangenvassdraget, har påvirket vassdragsrelaterte friluftslivsinteresser i kommunene. Departementet finner derfor at det foreligger godt nok grunnlag til å fastsette et slikt fond i denne saken. Departementet finner at det bør pålegges et fond til både Nordreisa og Kvænangen kommuner. Størrelsen på en utbetaling skal ideelt sett gjenspeile konkrete ulemper i den enkelte kommune. Begge kommunene har påpekt at de mener kunnskapsgrunnlaget generelt er for dårlig, spesielt for anadrom fisk, men har ikke spesifisert konkrete ulemper utover at de ønsker forbedret miljø i de regulerte vassdragene og et økonomisk verktøy som kan gjøre en planlegging og mulig iverksetting av tiltak mulig. Departementet tilrår at det fastsettes et vilkår om engangsbetaling av 1.000.000,- kr til fremme av fisk, vilt og friluftsliv, fordelt med 500.000,- kr til hver av kommunene. Det bemerkes at både ytelser som er rettet mot aktiviteter, for eksempel anleggelse av fiskeplasser, eller som ivaretar fisk eller vilt som art, omfattes av fondets midler. Verken vassdragsmyndighetene eller miljøvernmyndighetene vil legge føringer for bruken av et slikt fond, men kommunene skal disponere midlene til tiltak de selv mener vil gi best nytte.

6.6 Andre krav

Foreningen Indre Kvænangen allmenning, Kvænangen kommune og Kjækan og Kvænangsbøtn grendeutvalg har fremmet krav om at noe av kommunens inntekter fra kraftverksdriften fordeles direkte til lokalsamfunnet i Kvænangsbøtn. Departementet bemerker at eventuell fordeling av disse kommunale inntektene, dvs konsesjonsavgifter og salg av konsesjonskraft, er et kommunalt anliggende.

Kvænangen kommune og grendeutvalget har fremmet krav om at anleggsvegen til Ábojávri og Šuoikkátjávri skal være åpen for allmenn ferdsel. Departementet viser til at bruken av denne anleggsvegen har diskutert i mange år og det er fattet flere vedtak fra NVEs og departementets side. I vedtak 10.7.2014 fattet departementet beslutning om en ordning med 3 års prøvetid. NVE fattet vedtak om fast ordning for bruken av anleggsvegen den 16.5.2018, men vedtaket ble påklaget og oversendt departementet til klagebehandling. Departementet fattet endelig vedtak om anleggsveien i brev av 26.6.2019. Spørsmålet om bruk av anleggsvegen anses med dette som endelig avgjort og drøftes ikke nærmere i revisjonssaken.

Det er fremmet en rekke krav som må anses å angå privatrettslige forhold (eks båtnaust, rasteplasser, drift av snøscooterløyper etc.). Disse må løses direkte mellom partene og konsesjonæren, og ikke som del av revisjonssaken.

6. Departementets oppsummering og konklusjon

Strengere konsesjonsvilkår som innebærer mindre fleksibilitet i reguleringssystemet vil kunne virke negativt inn på forsyningssikkerhet og eventuell evne til flomhåndtering.

Konsekvensene av ulike miljøtiltak som påvirker regleringsevnen og fleksibiliteten må derfor tas med i vurderingen når det nå foretas en revisjon av reguleringskonsesjonene. De fire kraftverkene i Kvænanganutbyggingen er viktige for forsyningssikkerheten i Troms og Finnmark. NVE anbefaler ikke slipp av minstevannføring på noen av elvestrekningene, og departementet slutter seg her til NVEs vurdering.

Departementet slutter seg til NVEs anbefaling om å fjerne utdaterte konsesjonsvilkår og at det innføres nye standardvilkår etter vassdragsreguleringsloven. Departementet mener at alle vesentlige forhold i de opprinnelige konsesjonene ivaretas ved innføring av dagens standardvilkår og slutter seg til NVEs forslag.

Departementet tilrår at revisjonen av Kvænavassdraget fastsettes på de vilkår som følger vedlagt, jf. også departementets merknader nedenfor.

7. Departementets merknader til konsesjonsvilkårene

Generelt om konsesjonsvilkår

Revisjonen gjelder konsesjoner gitt ved kgl.res. i 1964, 1967 og 1972. Konsesjonen fra 6.1.1967 gjelder imidlertid kun økt regulering av enkelte magasin. Denne konsesjonen inneholder derfor ikke vilkår utover økte reguleringshøyder i fastsatt reglement fra 1967. NVE har ved revisjonen foreslått to samlede vilkårssett, ett i medhold av vassdragsreguleringsloven og ett sett etter vannfallrettighetsloven. Vilråene, referert nedenfor som henholdsvis reguleringsvilkår og ervervsvilkår, er basert på moderne standardvilkår, men med nødvendige tilpasninger. Enkelte vilkårsposter fra de gamle vilråene foreslås fjernet i sin helhet, f.eks. bestemmelser om bruk av norske varer, tegning av forsikring i norske selskap, krav om legehjelp til ansatte og sikring av etterlatte, krav til forsamlingsrom osv. Innholdet i disse postene er enten ikke lenger relevante, i strid med EØS-regler eller ivaretas av andre lover og forskrifter. Innholdet i enkelte andre poster i gjeldende reglement vil bli ivaretatt med nye vilkår. For en mer spesifisert oversikt over de gjeldende vilkår og sammenstillingen med forslag til reviderte vilkår vises til tabell inntatt i NVEs innstilling s 27, *NVEs merknader til nye konsesjonsvilkår*.

Merknader til de enkelte vilkår

Konsesjonstid og revisjon, jf. vilkårene post 1 (begge vilkårssett)

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år, jf. vregl. § 8 og vannfallrettighetsloven § 9.

I NVEs merknader nevnes ervervskonsesjoner tilknyttet kgl.res. 8.8.1975 og 9.6.1989. Disse konsesjonene er som nevnt ikke del av revisjonen og teksten har kommet med ved en ren inkurie.

Konsesjonsavgifter, jf. vilkårene post 2 (begge vilkårssett)

I tråd med tidligere revisjonspraksis og med utgangspunkt i at økonomiske vilkår normalt ikke omfattes av en vilkårsrevisjon, videreføres konsesjonsavgiftene i tråd med tidligere satser med kr 0,10 pr nat.hk. til staten og kr 1,50 pr. nat.hk. til kommuner i tråd med kgl.res. 15.05.1964 og 11.2.1972. Ved en inkurie er konsesjonsavgifter i medhold av kgl.res. 8.8.75 og kgl.res. 9.6.89 nevnt i merknadene i NVEs innstilling.

Satsen for konsesjonsavgifter oppjusteres i tråd med enhver tid gjeldende regler.

Beregningen av konsesjonsavgiftene samordnes etter vannfallrettighetsloven og vassdragsreguleringsloven.

Konsesjonsavgiftene avsettes særskilt for hver kommune til et fond som anvendes etter bestemmelse av fylkestinget eller kommunestyret. Fondets midler skal fortrinnsvis anvendes til utbygging av næringslivet i distriktet.

Konsesjonskraft, jf. vilkårene post 3 (begge vilkårssett)

Vilkåret gis en moderne språkdrakt, men endres ikke i realiteten. Enkelte bestemmelser i de opprinnelige vilkårene tilrås fjernet, jf. NVEs forslag.

Prisen på kraften fastsettes basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet.

Vedtatt om avståelse og fordeling av kraft kan tas opp til ny vurdering etter 20 år, jf. vregl. § 22 og vannfallrettighetsloven § 19.

Fond og andre utbetalinger, jf. reguleringsvilkårene post 5

Departementet tilrår et fond til kommunene for fremme av fisk/fiske, vilt og friluftsliv, jf. punkt 6.5 ovenfor. Beløpet foreslås likt fordelt mellom Kvæningen og Nordreisa kommuner.

Konsesjonæren har adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jf. vassdragsreguleringsloven § 8 første ledd og vilkårene post 1. Departementet foreslår derfor at fondet forfaller til betaling 3 måneder etter revisjon er vedtatt. Beløpet skal nyttes etter nærmere bestemmelse av kommunestyret og er underlagt alminnelig kontroll og tilsyn etter kommunelovens eget regelverk.

Byggefrist, jf. reguleringsvilkårene post 6 og ervervsvilkårene post 5

Frist for oppstart av byggearbeid endres fra 2 til 5 år, jf. dagens lovbestemmelser og moderne standardvilkår.

Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift mv., jf. reguleringsvilkårene post 7
Vilkåret gis en moderne språkdrakt i tråd med dagens standardvilkår.

Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv., jf. reguleringsvilkårene post 8

Myndighet for godkjenning av planer og tilsyn legges til NVE. Bestemmelsene om opprydning av anleggsområdene i de gamle vilkårene flyttes til denne post. Vilkåret er ellers oppdatert i tråd med moderne standardvilkår.

Naturforvaltning, jf. reguleringsvilkårene post 9

Det innføres vilkår om naturforvaltning i tråd med moderne standardvilkår. Vilkåret gir Miljødirektoratet hjemmel til å pålegge konsesjonæren å gjennomføre tiltak av hensyn til fisk, plante- og dyreliv, eller friluftsliv. Direktoratet kan med hjemmel i dette vilkåret pålegge konsesjonæren å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser, dekke utgifter til ekstra oppsyn i anleggstiden, og dekke utgifter til kontroll og tilsyn etter denne posten. Direktoratet kan også pålegge fiskebiologiske undersøkelser i de delene av vassdraget som påvirkes av reguleringen, jf. vilkåret pkt. III.

Automatisk fredede kulturminner, jf. reguleringsvilkårene post 10

De gamle bestemmelsene om undersøkelse av "fornminner" erstattes med moderne vilkår om automatisk fredede kulturminner. Se nærmere om departementets vurdering av krav om sektoravgift til kulturminner i regulerte vassdrag i punkt 6.4 ovenfor. NVE anbefaler at det fastsettes standardvilkår for Automatisk fredede kulturminner etter kulturminnelovens bestemmelser, jf. vilkårene post 9. Departementet bemerker at dette vilkåret bl.a. dreier seg om forhåndsundersøkelse, dvs. før anleggsstart. Dette er ikke relevant for en eksisterende regulering, og denne del av vilkårenes post 9 tilrås tatt ut. Vilkåret vil dermed inneholde påbud om at melding må sendes kulturminneforvaltningen dersom det viser seg at tiltaket kan være egnet til skade, ødelegge mv. automatisk fredede kulturminner. I tillegg fastsettes et særvilkår om betaling av et engangsbeløp til undersøkelse av samiske kulturminner i Kvænavassdraget, jf. drøftelsen i punkt 6.4 ovenfor.

I tråd med moderne standardvilkår inntas bestemmelser om *forurensning* i reguleringsvilkårene post 11, om *veier, ferdsel* mv. i post 12, om *terskler, biotopjusterende tiltak og erosjonssikring* i post 13, om *registrering av minstevannføring, krav om skilting og merking* i post 17, om *etterundersøkelser* i post 18 og om *luftovermetning* i post 20. Tidligere post 19 i kgl.res. 15.05.1964 om *Militære foranstaltninger* er oppdatert i tråd med moderne standardvilkår.

Rydding av reguleringssonen, jf. reguleringsvilkårene post 14

Tidligere vilkår post 18 fastsatt ved kgl.res. 15.05.1964 endres i tråd med moderne standardvilkår og NVEs gis myndighet til å gi pålegg.

Manøvreringsreglement, jf. reguleringsvilkårene post 15

Det fastsettes revidert manøvreringsreglement for reguleringene og overføringene i medhold av de reviderte konsesjonene, samt tilleggsreguleringen gitt ved kgl.res. 8.10.1999. Sistnevnte konsesjon er ikke del av revisjonen, men det foretas ingen reelle endringer relatert til denne tillatelsen.

Bestemmelsene om tvangsmulkt for vannslipping i strid med reglementet tas ut i det reviderte vilkåret. Det vises til de nye reguleringsvilkårene som tilrås i post 21 og ervervsvilkårene post 6 om kontroll og sanksjoner. Se nærmere om merknader til reglementet nedenfor i punkt 8.

Hydrologiske observasjoner, jf. reguleringsvilkårene post 16

Revidert vilkår samsvarer i hovedsak med tidligere poster fastsatt i kgl.res. 15.5.1964 og kgl.res. 11.2.1972. Bestemmelsen om at kopier av alle kart skal sendes Norges Geografiske Oppmåling tas ut i samsvar med lovendringen som ble gjort i revidert vassdragsreguleringslov, jf. Prop. 117 L (2016-2017). NVE har ved forskrift av 19. januar 2018 nr. 71 fått delegert myndighet etter bestemmelsen.

Den samme bestemmelsen om hydrologiske observasjoner er inntatt i revidert manøvreringsreglement post 3. I reglementet står det "departementet", jf. også lovens ordlyd, men myndigheten er som nevnt delegert til NVE.

Kontroll og sanksjoner, jf. reguleringsvilkårene post 21 og ervervsvilkårene post 6

Det fastsettes samlet vilkår om tvangsmulkt, overtredelsesgebyr, tilbaketreking av konsesjon og straff i tråd med moderne standardvilkår og reviderte lovbestemmelser.

Tinglysing, jf. reguleringsvilkårene post 22 og ervervsvilkårene post 7

Både vassdragsreguleringsloven og vannfallrettighetsloven har bestemmelser om at konsesjonen skal tinglyses og standardvilkår fastsettes i tråd med lovens krav.

1. Departementets merknader til manøvreringsreglementet

Post 1

Tidligere fastsatt manøvreringsreglement, sist endret ved kgl.res. 08.10.1999 inneholder alle reguleringer og overføringer som er gitt konsesjon i utbyggingen av Kvænangenvassdraget. Nytt reglement fastsettes basert på dette med oppdaterte tall for størrelsen for overførte nedbørfelt. KKAS er anmodet av NVE til å måle inn reguleringsgrensene etter NN 2000, men NVE og konsesjonæren er ennå ikke kommet til enighet om de nye målingene. Manøvreringsreglementet er derfor ikke oppdatert med reguleringsgrenser etter NN 2000 som planlagt, og disse vil bli fastsatt ved eget vedtak i ettertid.

Stedsnavn i reglementet er endret til godkjente navn for offentlig bruk med samisk skrivemåte.

Post 2

Posten suppleres med bestemmelse om at alle vannføringsendringer ved slipp fra Šuoikkátjávri til Njárbesjohka skal skje gradvis.

Post 3 og 4

Departementet bemerker at ordlyden i post 3 må endres noe etter at vassdragsreguleringslovens bestemmelser ble revidert, jf. Prop. 117 L (2016-2017). Bestemmelser for manøvreringsreglement og hydrologiske observasjoner er nå fastsatt i vregl. § 16.

Medfører vilkår om vannslipp og vannstandsendringer skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan det gjøres nødvendige endringer i reglementet, jf. reglementet post 4. Regelen er lovfestet i vassdragsreguleringsloven § 16 tredje ledd, og post 4 er oppdatert som følge av lovendringen.